

Anvisningar för utförande av säkerhetstekniska installationer

Umeå kommun Fastighet

- Brandskydd**
- Passage och inbrott**
- Tillgänglighet**

Version nummer: 3
Datum aktuell version: 2020-03-13
Datum föregående version: 2019-10-25
Upprättad av: Pär Näsholm

Fastställd av: Ledningsgruppen
Godkänd: 2019-06-27

Innehållsförteckning

1	ALLMÄNT	3
1.1	OMFATTNING	3
1.2	TILLÄMPNING	3
1.3	BYGGNADS- OCH VERKSAMHETSINDELNING	4
2	GENERELL KRAVNIVÅ	5
2.1	BRANDSKYDDSSYSTEM	5
2.2	PASSAGE OCH INBROTT	5
2.3	TILLGÄNGLIGHETSSYSTEM	5
3	FASTA ARBETSPLATSER	6
3.1	BRANDSKYDDSSYSTEM	6
3.2	PASSAGE OCH INBROTT	6
3.3	TILLGÄNGLIGHETSSYSTEM	7
4	SKOLOR	8
4.1	BRANDSKYDDSSYSTEM	8
4.2	PASSAGE OCH INBROTT	9
4.3	TILLGÄNGLIGHETSSYSTEM	10
5	FÖRSKOLOR OCH DAGLIG VERKSAMHET	11
5.1	BRANDSKYDDSSYSTEM	11
5.2	PASSAGE OCH INBROTT	12
5.3	TILLGÄNGLIGHETSSYSTEM	13
6	BOSTÄDER	14
6.1	BRANDSKYDDSSYSTEM	14
6.2	PASSAGE OCH INBROTT	19
6.3	TILLGÄNGLIGHETSSYSTEM	20
7	TILFÄLLIGT BOENDE	21
7.1	BRANDSKYDDSSYSTEM	21
7.2	PASSAGE OCH INBROTT	21
7.3	TILLGÄNGLIGHETSSYSTEM	21
8	IDROTTSANLÄGGNINGAR	22
8.1	BRANDSKYDDSSYSTEM	22
8.2	PASSAGE OCH INBROTT	22
8.3	TILLGÄNGLIGHETSSYSTEM	23
9	OFFENTLIGA BYGGNADER (EJ IDROTTSANLÄGGNING)	24
9.1	BRANDSKYDDSSYSTEM	24
9.2	PASSAGE OCH INBROTT	24
9.3	TILLGÄNGLIGHETSSYSTEM	24

1 Allmänt

1.1 Omfattning

Anvisningen omfattar de byggnader och anläggningar och som ägs och förvaltas av Umeå kommun Fastighet. Anvisningen utgör primärt ett kompletterande underlag vid projektering och är avsett att utgöra en styrande handling gällande styrd/kompletterad utformning inom områdena brandskyddssystem, passage och inbrott samt tillgänglighet.

1.1.1 Brandskyddssystem

Brandskyddssystem omfattar både passivt och aktivt brandskydd. Grundläggande krav för byggnadstekniskt brandskydd, brandskyddsprojektering och organisatoriskt brandskydd framgår av *Anvisningar för brandskydd inom Umeå kommun Fastighet* där kravbild gentemot Boverkets byggregler (BBR), Arbetsmiljöverkets Författningssamling (AFS) mfl föreskrifter är sammanställda. Utformning ska tillämpas enligt denna handling i de fall motstridiga kravnivåer uppstår. Krav enligt denna handling motsvarar alltid en motsvarande eller högre skyddsnivå gentemot föreskriftskrav.

1.1.2 Passage och inbrott

Passage och inbrottslarm ligger till grund för hantering av personflöden i fastigheter, men även för att hantera uthyrning och bokning av lokaler inom fastighetsbeståndet. Dom övergripande kraven är Boverkets byggregler (BBR), Arbetsmiljöverkets Författningssamling (AFS) beträffande personsäkerhet vid akuta faror tex utrymning vid brand eller annan fara.

1.1.3 Tillgänglighetssystem

Tillgängligheten till en byggnad samt även delar inom byggnaden måste beaktas. Detta innefattar även höjder och avstånd på öppningsbeslag och tillhörande utrustning.

Plan- och bygglagen (PBL) och plan- och byggförordningen (PBF): Ett övergripande krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga finns i plan- och bygglagen (2010:900), PBL, 8 kapitlet, paragraferna 1, 4, 7 och 9, samt i plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, 3 kapitlet, paragraferna 4, 18 och 23.

Boverkets byggregler(BBR): I Boverkets byggregler, BBR, finns tillämpningsföreskrifter till lagen och förordningen. Boverkets byggregler gäller när man bygger nytt eller ändrar en byggnad, inklusive ändrad användning. De flesta reglerna finns i avsnitt 3, men det finns också regler i avsnitt 8

Enkelt avhjälptra hinder, HIN: Enkelt avhjälptra hinder ska åtgärdas, enligt Boverkets föreskrifter och allmänna råd om avhjälpande av enkelt avhjälptra hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser (BFS 2013:9 - HIN 3). Reglerna i HIN gäller retroaktivt.

Frångänglighet ska beaktas där utrymningsplatser finns belägna i fastigheten.

1.2 Tillämpning

Anvisningen ska tillämpas parallellt med övriga projekteringsanvisningar som Umeå kommun Fastighet tillhandahåller. Anvisningarna avser att beskriva de nivåer som ska gälla vid nybyggnad eller vid ändring genom om- och tillbyggnad där dagens kravnivåer blir aktuella. Anvisningarna gäller inte retroaktivt för befintliga byggnader. Om anvisningar inte kan följas ska frågan lyftas till beställarens representant.

1.3 Byggnads- och verksamhetsindelning

Byggnads- och verksamhetsindelning baseras huvudsakligen på normalt använd indelning av byggnadstyper inom Umeå kommun Fastighets byggnadsbestånd. Under respektive byggnadstyp förtydligas ytterligare indelning gentemot exempelvis brandteknisk verksamhetsklassning, säkerhetsklassning eller annan tillgänglighetsrelaterad verksamhetsindelning.

Nedan redovisas en översiktlig sammanställning av aktuell verksamhetsindelning:

Byggnads-/verksamhetskategori	Beskrivning
Fasta arbetsplatser	Kontor, lager, industribyggnad, teknikbyggnad, förvaltningsbyggnader.
Skolor	Skolverksamhet motsvarande förskoleklass, skola årskurs 1-9 samt gymnasieskolor. Inkluderar tillhörande idrotts-/gymnastikhallar vilka kan nyttjas för publik verksamhet.
Förskolor och daglig verksamhet	Förskola verksamhet dagtid och nattetid. Dagverksamhet enligt SoL och LSS.
Bostäder	Eget boende - lägenhet, bostadsrätt, familjedaghem och motsvarande. Pensionärsbostäder (trygghetsboenden, seniorboenden). Servicebostad för personer med intellektuella funktionsnedsättningar. Stödboende för personer med psykiska funktionsnedsättningar. Gemensamhetsboenden, HVB-boende och motsvarande (ej vårdbehov). Särskilda boende/gruppboende för motsvarande äldreboende, servicehus/sjukhem. Särskilda boenden/gruppboende för personer med intellektuell eller psykisk funktionsnedsättning.
Tillfälligt boende	Hotell, vandrarhem, inackorderingshem.
Idrottsanläggningar	Idrottsarenor, sporthallar, publikläktare.
Offentliga byggnader, ej idrottsanläggning.	Publika samlingslokaler, bibliotek, affärs- och servicelokaler samt fritidsgårdar.
Annan/övrig byggnads-/verksamhetskategori	

2 Generell kravnivå

2.1 Brandskyddssystem

2.1.1 Allmänt

Kravbilden nedan gäller generellt för samtliga verksamhetsområden.

2.1.2 Anpassad utformning

1. Inomhusbrandposter
 - Generellt tillämpas inomhusbrandposter där krav på släckredskap föreligger. Undantag utgörs av komplettering inom fläktrum och kök där handbrandsläckare tillämpas.

2.2 Passage och inbrott

2.2.1 Allmänt

Kravbilden nedan gäller generellt för samtliga verksamhetsområden.

2.2.2 Anpassad utformning

1. I ett fåtal fastigheter kan det även förekomma krav på larmklassad anläggning som då skall utföras enligt SSF 130 och angiven klass.
2. Samtliga system som ansluts till kommunens nät skall integrera med något av följande systemen:
 - RCO
 - Integra
 - Larm från UPS ska skickas via mejl.
 - Arkitekturritning där kortläsare och övriga komponenter är inlagda ska upprättas i passagesystemet, RCO indigraf.

2.3 Tillgänglighetssystem

2.3.1 Allmänt

Inga generella kravnivåer aktuella.

3 Fasta arbetsplatser

3.1 Brandskyddssystem

3.1.1 Allmänt

Kategorin omfattar motsvarande byggnader och lokaler som inrymmer kontor, lager, industribyggnad, teknikbyggnad, förvaltningsbyggnader. Brandteknisk verksamhetsklass Vk 1 avses generellt där personer har god lokalkännedom och är vakna.

3.1.2 Anpassad utformning

Generellt tillämpas gällande brandtekniska krav enligt BBR med följande anpassade utformningar:

1. Brand- och utrymningslarm
 - I de fall ett automatiskt brand- och utrymningslarm installeras inom byggnaden (enligt formell kravnivå) ska kommunikationsytor inom kontorsdelar förses med motsvarande brand- och utrymningslarm.
 - Larmsignal från det automatiska brand- och utrymningslarmet ska överföras till Umeå Brandförsvär. Krav på överföring enligt SBF 110:X.

3.2 Passage och inbrott

3.2.1 Allmänt

De övergripande kraven är Boverkets byggregler (BBR), Arbetsmiljöverkets Författningssamling (AFS) beträffande personsäkerhet vid akuta faror tex utrymning vid brand eller annan fara.

3.2.2 Anpassad utformning

- I ett fåtal fastigheter kan det även förekomma krav på larmklassad anläggning som då skall utföras enligt SSF 130 och angiven klass
- Dörrar som ingår i skalskyddet till fastigheten förses med kodläsare med tastatur och display för larmstyrning samt magnetkontakter på samtliga dörrar.
- 179- beslag skall i största möjliga ersättas med knapp för utrymning där så är tillåtet. Då skall en öppn knapp monteras i direkt anslutning till trycke som skall vara belyst med växlande röd/grön LED belysning. Se UTC ACL800-PB för referensfunktioner.
- Tekniska utrymmen invändigt förses med kodläsare och dessa ska vara ständigt låsta.
- Avdelningsdörrar samt dörrar till trapphus förses med kodläsare med tastatur och display för larmstyrning samt magnetkontakter.
- Dörrar som avses för utrymning larmas med dörrmagnet och låskolvsindikering. Magneten kopplas till inbrottslarm och låskolvsindikering till lokal summer och indikeringslampa. Finns elektrisk nödöppningsknapp kopplas även denna till summer och indikering.
- Trycken skall vara med legering Prion, YTB-kod 01

3.3 Tillgänglighetssystem

3.3.1 Allmänt

Tillgängligheten till en byggnad samt även delar inom byggnaden måste beaktas. Detta innefattar även höjder och avstånd på öppningsbeslag och tillhörande utrustning.

Se 1.1.3 *Tillgänglighet*

3.3.2 Anpassad utformning

- Dörrar ska förses med branduppställningsmagnet i brandcellsgräns istället för dörrautomatik där så är möjligt.
- Dörrar uppställda på branduppställningsmagnet i larmgränsavdelande dörrar stängs vid påarmning
- Dörrstängare monteras endast på dörrar i brandcellsgräns och ytterdörrar. Det kan även vara aktuellt med Frisving på tillgängliga dörrar utan krav på frångänglighet i brandcellsgräns. Tex mötesrum, personalrum, rwc.
- Porthållare anordnas på dörrar i fasad till soprum och inlastning.

4 Skolor

4.1 Brandskyddssystem

4.1.1 Allmänt

Kategorin omfattar skolverksamhet motsvarande förskoleklass, skola årskurs 1-9 samt gymnasieskolor. Vidare inkluderas tillhörande idrotts-/gymnastikhallar vilka kan nyttjas för publik verksamhet, kvällsuthyrning etc. Lokaler för tillfällig övernattningsbeaktas genom särskilt utförande efter utredning. Skolor kan förväntas inrymma de brandtekniska verksamhetsklasserna Vk 1, Vk 2A, Vk 2B.

4.1.2 Anpassad utformning

Generellt tillämpas gällande brandtekniska krav enligt BBR med följande anpassade utformningar:

1. Brand- och utrymningslarm

- I de fall formellt krav föreligger på installation av utrymningslarm ska talat meddelande tillämpas om skolan som riktvärde totalt inrymmer fler än cirka 300 elever.
- Generellt ska korridorer och kommunikationsytor vilka passeras vid utrymning (ovan och under undertak) förses med automatiskt brandlarm. Vidare förses tekniska utrymmen med detektorövervakning.
- Utrymningslarm ska kunna uppfattas i samtliga lokaler där personer vistas mer än tillfälligt (riktvärde över 10 minuter), WC/RWC-utrymmen samt inom tekniklokaler där personal regelbundet utför drifttillsyn. Generellt ska optiska larmdon installeras inom toaletter (både publikt inom skolan och inom personallokaler), träslöjd, musiksalar samt teknikutrymmen med högt bakgrunds ljud.
- I de fall ett brandlarm aktiverar utrymningslarm ska larmknappar installeras inom motsvarande personalutrymmen och vid brandförvarstablå. Utformningen baseras på att enbart särskilt utsedda personer kan aktivera utrymningslarmet.
- Larmlagringsmöjlighet (avseende larmöverföring till Umeå Brandförvar) med kvittens- och undersökningstid (1 minut kvittens- och 4 minuter undersökningstid) ska anordnas inom mindre skolor (riktvärde färre än 300 elever). Larmlagringstablå anordnas centralt inom respektive våningsplan. Larmlagring sker endast dagtid samordnat med avslaget inbrottslarm. I det fall inbrottslarm inte finns i byggnaden gäller larmlagring under dagtid mellan normal öppnings- och stängningstid. Larmlagring ska inte tillämpas för de fall där detektorer inom ventilationsanläggning eller låsta teknikutrymmen (fläktrum, UC etc.) indikerar brand.
- Tekniskt fel, driftstörning brandlarm, ska dagtid (8.00-16.00) skickas till Umeå kommun Felanmälan, övrig tid till Umeå Energi driftcentral.
- Larmsignal från det automatiska brand- och utrymningslarmet ska överföras till Umeå Brandförvar. Krav på överföring enligt SBF 110:X.

2. Nödbelysning (separata belysningsarmaturer)

- I de fall formellt nödbelysningskrav (BBR-krav) föreligger inom någon lokaldel ska generell tillämpning ske inom hela byggnaden avseende kommunikationsytor vilka nyttjas för utrymning.

3. Vägledande utrymningsskyltning

- Vägledande utrymningsskyltning förses generellt med centralmatad nödströmsfunktion.

4. Lokaler för övernattnings:

- Om lokaler, efter särskild utredning, ska nyttjas för tillfällig övernattnings förbereds dessa (sovlokaler samt anslutande kommunikationsytor) genom installation av automatiskt brand- och utrymningslarm, nödbelysning samt förstärkt utrymningsskyltning från sovlokalerna.

Rutiner och organisatoriska åtgärder ska följa gällande anvisningar för tillfällig övernattnig.

4.2 Passage och inbrott

4.2.1 Allmänt

De övergripande kraven är Boverkets byggregler (BBR), Arbetsmiljöverkets Författningssamling (AFS) beträffande personsäkerhet vid akuta faror tex utrymning vid brand eller annan fara.

Vid planeringen av kortläsarplacering arbeta i första hand arbeta med att avgränsa verksamhetsdörrar. Dock måste hänsyn tas till WC och RWC som kan tillhöra andra verksamhetsdelar.

4.2.2 Anpassad utformning

- Dörrar som ingår i skalskyddet till fastigheten förses med kodläsare med tastatur och display för larmstyrning samt magnetkontakter på samtliga dörrar.
- 179- beslag skall i största möjliga ersättas med nödöppningsknapp för utrymning där så är tillåtet. Då skall en öppnknapp monteras i direkt anslutning till trycke som skall vara belyst med växlande röd/grön LED belysning. Se UTC ACL800-PB för referensfunktioner.
- Tekniska utrymmen invändigt förses med kodläsare och dessa ska vara ständigt låsta.
- Miljörum (soprum) skall ha kodläsare samt porthållare
- Avdelningsdörrar/ verksamhetsdörrar samt dörrar till trapphus förses med kodläsare med tastatur och display för larmstyrning samt magnetkontakter.
- Uthyrning av lokaler skall beaktas vid indelning av personflödet i fastigheten. Möjlighet till övernattnig i vissa utvalda delar utreds från fall till fall.
- Dörrar till klassrum installeras kodläsare med bistabil funktion.
- Dörr till lärarutrymmen installeras kodläsare, alltid låst samt ringklocka.
- Dörrar som avses för utrymning larmas med dörrmagnet och låskolvsindikering. Magneten kopplas till inbrottslarm och låskolvsindikering till lokal summer och indikeringslampa. Finns elektrisk nödöppningsknapp kopplas även denna till summer och indikering
- Trycken i kök skall vara med legering Addion, YTB-kod 03
- Övriga trycken skall vara med legering Prion, YTB-kod 01
- WC/RWC- behör skall vara av typ med paniknyckel
- Elevskåp ansvaras av verksamheten.

4.3 Tillgänglighetssystem

4.3.1 Allmänt

Tillgängligheten till en byggnad samt även delar inom byggnaden måste beaktas. Detta innefattar även höjder och avstånd på öppningsbeslag och tillhörande utrustning.

Se 1.1.3 *Tillgänglighet*

4.3.2 Anpassad utformning

- Dörrar ska förses med branduppställningsmanget i brandcellsgräns istället för dörrautomatiker där så är möjligt.
- Dörrar uppställda på branduppställningsmagnet i larmgränsavdelande dörrar stängs vid påarmning
- Dörrstängare monteras endast på dörrar i brandcellsgräns och ytterdörrar. Det kan även vara aktuellt med Frisving på tillgängliga dörrar utan krav på frångänglighet i brandcellsgräns. Tex mötesrum, personalrum, rwc, klassrum, grupprum.

5 Förskolor och daglig verksamhet

5.1 Brandskyddssystem

5.1.1 Allmänt

Kategorin omfattar förskola med verksamhet dagtid och/eller nattetid (nattis). Vidare ingår motsvarande dagverksamhet enligt SoL.

Förskolor och dagverksamhet motsvarar generellt brandteknisk verksamhetsklass Vk 5A.

5.1.2 Anpassad utformning

5.1.2.1 Daglig verksamhet genom förskola

Generellt tillämpas gällande brandtekniska krav enligt BBR med följande anpassad(e) utformning(ar) för dagverksamhet (nattis regleras genom grundläggande kravnivå BBR):

1. Brand- och utrymningslarm

- Krav på brandvarnare ersätts av ett automatiskt brand- och utrymningslarm enligt gällande utgåva av SBF 110:X. Täckningsytorna ska motsvara minst gällande krav för täckning med brandvarnare. Även teknikutrymmen, undersida utvändiga balkonger och överbyggda lastkajer förses med detektorövervakning. Undantag för detektorövervakning sker normalt för wc/rwc, mindre förråd, städ, torkrum, kyl och frys, mindre tvätt (mindre sådan).
- Utrymningslarm ska uppfattas inom samtliga lokaler där personer stadigvarande vistas. Ljudnivå ska uppfylla aktuellt regelverk. Undantag för hörbarheten gäller normalt städ, torkrum, mindre förråd, el, tvätt, kyl och frys.
- Larmlagringsmöjlighet (avseende larmöverföring till Umeå Brandförsvaret) med kvittens- och undersökningstid (1 minut kvittens- och 4 minuter undersökningstid) ska anordnas. Larmlagringstablå anordnas centralt inom respektive våningsplan. Larmlagring sker endast dagtid samordnat med avslaget inbrottslarm. I det fall inbrottslarm inte finns i byggnaden gäller larmlagring under dagtid mellan normal öppnings- och stängningstid. Larmlagring ska inte tillämpas för de fall där detektorer inom ventilationsanläggning eller låsta teknikutrymmen (fläktrum, UC etc.) indikerar brand.
- Tekniskt fel, driftstörning brandlarm, ska dagtid (8.00-16.00) skickas till Umeå kommun Felanmälan, övrig tid till Umeå Energi driftcentral.
- Automatiskt brandlarm ska överföras till Umeå kommuns Brandförsvaret.
- Inom hörselanpassad förskola ska optiska larmdon kompletteras inom gemensamma uppehållsutrymmen.
- Takfotslarm genom värmekänslig kabel anordnas på enplansbyggnader med träfasad.

2. Nödbelysning

- Invändiga och utvändiga trappor och trapphus för utrymning förses med nödbelysning med funktion i 60 min vid strömbortfall. Kravbilderna avseende utvändiga trappor tillämpas även för nattis.

5.1.2.2 Daglig verksamhet i övrigt

1. Brand- och utrymningslarm
 - Lokaler förses med detektering och utrymningslarm som minst motsvarar täckningskraven för brandvarnare. Brandlarm utförs tekniskt enligt senaste gällande versionen av SBF 110:X.
 - Optiska larmdon placeras inom hygienutrymmen samt arbetslokaler (ej inom korridorer, matsal etc.) där personer vistas stadigvarande.
2. Övriga kommentarer:
 - Spisvakt ska installeras i gemensamhetsutrymme enligt gällande standard för Umeå kommun.
 - Timerfunktion installeras för motsvarande kaffebryggare, vattenkokare etc.

5.2 Passage och inbrott

5.2.1 Allmänt

De övergripande kraven är Boverkets byggregler (BBR), Arbetsmiljöverkets Författningssamling (AFS) beträffande personsäkerhet vid akuta faror tex utrymning vid brand eller annan fara.

Vid planeringen av kortläsarplacering arbeta i första hand arbeta med att avgränsa verksamhetsdörrar. Dock måste hänsyn tas till WC och RWC som kan tillhöra andra verksamhetsdelar.

5.2.2 Anpassad utformning

- Dörrar som ingår i skalskyddet till fastigheten förses med kodläsare med tastatur och display för larmstyrning samt magnetkontakter på samtliga dörrar.
- 179- beslag skall i största möjliga ersättas med nödöppningsknapp för utrymning där så är tillåtet. Då skall en öppnknapp monteras i direkt anslutning till trycke som skall vara belyst med växlande röd/grön LED belysning. Se UTC ACL800-PB för referensfunktioner.
- Tekniska utrymmen invändigt förses med kodläsare och dessa ska vara ständigt låsta.
- Uthyrning av lokaler skall beaktas vid indelning av personflödet i fastigheten. Möjlighet till övernattnig i vissa utvalda delar utreds från fall till fall.
- Dörrar till tvättrum samt verksamhetsförråd monteras trycke på 1600 mm övergolvet.
- Miljörum (soprum) skall ha kodläsare samt porthållare
- Dörr till expedition installeras kortläsare med bistabil funktion.
- Dörrar som avses för utrymning larmas med dörrmagnet och låskolvindiering. Magneten kopplas till inbrottslarm och låskolvindiering till lokal summer och indikeringslampa. Finns elektrisk nödöppningsknapp kopplas även denna till summer och indikeringslampa.
- Den akustiska larmsignalen skall kunna förbikopplas med en brytare monterad på barnsäker höjd. Om beslaget är i påverkat läge skall ej tillkoppling av inbrottslarm medges utan tillkopplingsfel skall genereras.
- Samtliga dörrar i Vk 5A gräns skall utföras med funktion för återinträde.
- Trycken i kök skall vara med legering Addion, YTB-kod 03
- Övriga trycken skall vara med legering Prion, YTB-kod 01
- WC/RWC- behör skall vara av typ med paniknyckel
- Dörrar där barn vistas förses med dörrbroms liknande "stop slam" eller "smart close"

5.3 Tillgänglighetssystem

5.3.1 Allmänt

Tillgängligheten till en byggnad samt även delar inom byggnaden måste beaktas. Detta innefattar även höjder och avstånd på öppningsbeslag och tillhörande utrustning.

Se 1.1.3 Tillgänglighet

5.3.2 Anpassad utformning

- Dörrar ska förses med branduppställningsmanget i brandcellsgräns istället för dörrautomatiker där så är möjligt.
- Dörrar uppställda på branduppställningsmagnet i larmgränsavdelande dörrar stängs vid påarmning
- Dörrstängare monteras endast på dörrar i brandcellsgräns och ytterdörrar. Det kan även vara aktuellt med Frisving på tillgängliga dörrar utan krav på frångänglighet i brandcellsgräns.
- Knapp för att fränkoppla armbågskontakter för att förhindra lek med dörrautomatiker skall anordnas i vindfång.

6 Bostäder

6.1 Brandskyddssystem

6.1.1 Allmänt

Gentemot brandteknisk verksamhetsklass hanteras de olika boendeformerna enligt nedan:

Vk 3A:

Eget boende i lägenhet, bostadsrätt, familjedaghem och motsvarande.

Pensionärsbostäder (trygghetsboenden, seniorboenden).

Servicebostad, behovsprövat, för personer med intellektuella funktionsnedsättningar (kan utrymma på egen hand).

Stödboende, behovsprövat, för personer med psykiska funktionsnedsättningar (kan utrymma på egen hand).

Vk 3B:

Gemensamhetsboenden, HVB-boende, ensamkommande flyktingar och motsvarande (ej vårdbehov).

Vk 5B:

Särskilda behovsprövade boenden/gruppboende för motsvarande äldreboende, servicehus/ sjukhem. Boende har begränsade möjligheter till egen utrymning.

Särskilda behovsprövade boenden/gruppboende för personer med intellektuell eller psykisk funktionsnedsättning. Boende har begränsade möjligheter till egen utrymning.

Vk 5A:

Lokaler för daglig verksamhet (ej förskola) vilka ingår som separata lokaler och nyttjas genom boendeverksamheten.

6.1.2 Anpassad utformning

Generellt tillämpas gällande brandtekniska krav enligt BBR med följande anpassad(e) utformning(ar) och förtydliganden för nedanstående kategorier:

6.1.2.1 Äldre-, vård- och omsorgsboende

Särskilt boende (Verksamhetsklass 5B)

1. Brand- och utrymningslarm:

- Akustiska och optiska larmdon anordnas inom teknikutrymmen.
- Talat utrymningslarm tillämpas inom allmänna gemensamma utrymmen inom större äldreboendeanläggningar (riktvärde fler än 30 boende). Installation nyttjas även för talmeddelande samt bakgrundsmusik.
- Optiska larmdon inom gemensamma hygienutrymmen.
- Finns trygghetslarm:
 - "Brand" + rumsnummer anges i personalens trygghetstelefonanläggning samt rumsapparat.

- Funktion för larmlagring:
 - Larmlagring sker dagtid både beträffande utrymningsignal samt överföring till Umeå Brandförsvaret. Larmdon aktiveras alltid i det utrymme där detektor har indikerat brand, se vidare
 -
 - Tabell 1 nedan för larmlagingsstrategi avseende utrymningslarm.

Tabell 1 Strategi larmlagring av utrymningslarm

Aktiverad detektor i:	Utrymningslarm aktiveras direkt i (larmlagras ej):
Gemensamma utrymningspassager (samvaro, korridor, vindfång) eller låsta teknikutrymmen.	I hela byggnaden.
Lägenheter	Aktuell lägenhet samt gemensamma utrymningspassager och personalytor.
Städ eller förråd	Gemensamma utrymningspassager och personalytor.
Personalytor	Aktuell lokal/brandcell samt gemensamma utrymningspassager och resterande personalytor.

- Vid en andra utlöst detektor avbryts samtlig larmlagring. Nattetid sker ingen larmlagring av överföring till Umeå Brandförsvaret.
 - Larmlagring (utrymningslarm samt överföring till Umeå Brandförsvaret) ska inte tillämpas för de fall där detektorer inom ventilationsanläggning eller låsta teknikutrymmen (fläktrum, UC etc.) indikerar brand.
 - Dagtid larmlagring med centralt placerad larmlagringstabla för personalen. Kvittensid 1 minut och undersökningstid 3 minuter.
 - Nattetid (tid anpassas gentemot nattskift, normalt mellan 21.00-07.00) sker överföring direkt till Umeå Brandförsvaret.
 - Tekniskt fel, driftstörning brandlarm, ska dagtid (08.00-16.00) skickas till Umeå kommun Felanmälan, övrig tid till Umeå Energi driftcentral.
- Vid aktiverat brandlarm aktiveras dörrupplåsning, dock ej under larmlagringstid. Normalt avses avdelningsdörrar. Dörrupplåsning avser komplement till manuell öppningsfunktion.
2. Nödbelysning:
 - Släckredskap som placeras utanför normalt nödbelysta ytor ska förses med centralmatad nödbelysning.
 3. Övriga kommentarer:
 - Inom gemensamhetsutrymmet installeras spisivakt enligt gällande standard för Umeå kommun.

6.1.2.2 Boende för personer med intellektuella funktionsnedsättningar

Gruppbostad, särskilt boende (Verksamhetsklass 5B)

Avser boenden med 5 + 1 lägenheter där en av lägenheterna har egen ingång.

1. Brand- och utrymningslarm:

- Funktion för larmlagring:
 - Larmlagring sker dagtid både beträffande utrymningssignal samt överföring till Umeå Brandförsvär. Larmdon aktiveras alltid i det utrymme där detektor har indikerat brand, se vidare **Tabell 2** nedan för larmlagingsstrategi avseende utrymningslarm.

Tabell 2 Strategi larmlagring av utrymningslarm

Aktiverad detektor i:	Utrymningslarm aktiveras direkt i (larmlagras ej):
Gemensamma utrymningspassager (samvaro, korridor, vindfång) eller låsta teknikutrymmen.	I hela byggnaden.
Lägenheter	Aktuell lägenhet samt gemensamma utrymningspassager och personalytor.
Städ eller förråd	Gemensamma utrymningspassager och personalytor.
Personalytor	Aktuell lokal/brandcell samt gemensamma utrymningspassager och resterande personalytor.

- Vid en andra utlöst detektor avbryts samtlig larmlagring. Nattetid sker ingen larmlagring av överföring till Umeå Brandförsvär.
 - Larmlagring (utrymningslarm samt överföring till Umeå Brandförsvär) ska inte tillämpas för de fall där detektorer inom ventilationsanläggning eller låsta teknikutrymmen (fläktrum, UC etc.) indikerar brand.
 - Dagtid larmlagring med centralt placerad larmlagringstablå för personalen. Kvittensid 1 minut och undersökningstid 3 minuter.
 - Nattetid (tid anpassas gentemot nattsift, normalt mellan 21.00-07.00) sker överföring direkt till Umeå Brandförsvär.
 - Tekniskt fel, driftstörning brandlarm, ska dagtid (08.00-16.00) skickas till Umeå kommun Felanmälan, övrig tid till Umeå Energi driftcentral.
 - Vid aktiverat brandlarm aktiveras dörrupplåsning, dock ej under larmlagringstid. Normalt avses avdelningsdörrar. Dörrupplåsning avser komplement till manuell öppningsfunktion.
- #### 2. Nödbelysning:
- Släckredskap som placeras utanför normalt nödbelysta ytor ska förses med nödbelysning.
- #### 3. Övriga kommentarer:
- Dörrupplåsning avser specialfall som utreds i varje enskilt fall.
 - Nyckelbrytare och spisvakt installeras i alla lägenheter.
 - Spisvakt ska installeras enligt gällande standard för Umeå kommun.
 - Nyckelbrytare för spis monteras i lägenhetscentral.

Servicebostad, eget boende (Verksamhetsklass 3A)

Förutsätter enskilda boenden kopplat till träffpunkt inom 200-300 m avstånd.

1. Brand- och utrymningslarm (ersätter brandvarnare):
 - Varje lägenhet förses med detektering och utrymningslarm som minst motsvarar täckningskraven för brandvarnare. Brandlarm utförs tekniskt enligt senaste gällande versionen av SBF 110:X.
 - Brandlarmcentral placeras inom personallägenhet.
 - Alt 1. Vid larmindikering:
 - Utrymningslarm aktiveras inom lägenhet samt inom personallägenhet.
 - Brandlarm ska presenteras i personalens mobiltelefon ("Brand" + lägenhetsnummer).
 - Larmlagringsenhet hanteras kvittenstid (1 min) och undersökningstid (3 min)
 - Alt 2. Vid larmindikering, SOS ringer verksamheten:
 - Erhålls inget svar in om 1 min utkallas Umeå Brandförsvaret.
 - Vid svar inom 1 min erhålls 3 min undersökningstid; om svar därefter inte erhålls inom 3 min utkallas Umeå Brandförsvaret.
2. Automatiskt vattensprinklerskydd vid särskild riskbild
 - Fristående släckenheter. Omfattning och utformning utreds i varje enskilt fall i samråd med verksamheten.
3. Övriga kommentarer:
 - Spisvakt ska installeras enligt gällande standard för Umeå kommun.

6.1.2.3 Boende för personer med psykiska funktionsnedsättningar

Gruppboende, särskilt boende (Verksamhetsklass 5B)

Avser boenden med 5 +1 lägenheter där en av lägenheterna har egen ingång.

1. Brand- och utrymningslarm:
 - Funktion för larmlagring:
 - Larmlagring sker dagtid både beträffande utrymningssignal samt överföring till Umeå Brandförsvaret. Larmdon aktiveras alltid i det utrymme där detektor har indikerat brand, se vidare **Tabell 3** nedan för larmlagringstrategi avseende utrymningslarm.

Tabell 3 Strategi larmlagring av utrymningslarm

Aktiverad detektor i:	Utrymningslarm aktiveras direkt i (larmlagras ej):
Gemensamma utrymningspassager (samvaro, korridor, vindfång) eller låsta teknikutrymmen.	I hela byggnaden.
Lägenheter	Aktuell lägenhet samt gemensamma utrymningspassager och personalytor.
Städ eller förråd	Gemensamma utrymningspassager och personalytor.
Personalytor	Aktuell lokal/brandcell samt gemensamma utrymningspassager och resterande personalytor.

- Vid en andra utlöst detektor avbryts samtlig larmlagring. Nattetid sker ingen larmlagring av överföring till Umeå Brandförsvaret.
- Larmlagring (utrymningslarm samt överföring till Umeå Brandförsvaret) ska inte tillämpas för de fall där detektorer inom ventilationsanläggning eller låsta teknikutrymmen (fläktrum, UC etc.) indikerar brand.
- Dagtid larmlagring med centralt placerad larmlagringstablå för personalen. Kvittenstid 1 minut och undersökningstid 3 minuter.
- Nattetid (tid anpassas gentemot nattskift, normalt mellan 21.00-07.00) sker överföring direkt till Umeå Brandförsvaret.
- Tekniskt fel, driftstörning brandlarm, ska dagtid (08.00-16.00) skickas till Umeå kommun Felanmälan, övrig tid till Umeå Energi driftcentral.

- Vid aktiverat brandlarm aktiveras dörrupplåsning, dock ej under larmlagringstid. Normalt avses avdelningsdörr samt entrédörr. Dörrupplåsning avser komplement till manuell öppningsfunktion.
2. Nödbelysning:
 - Släckredskap som placeras utanför normalt nödbelysta ytor ska förses med nödbelysning.
 3. Övriga kommentarer:
 - Dörrupplåsning avser specialfall som utreds i varje enskilt fall.
 - Nyckelbrytare och spisvakt installeras i alla lägenheter.
 - Spisvakt ska installeras enligt gällande standard för Umeå kommun.
 - Nyckelbrytare för spis monteras i lägenhetscentral.

Stödboende, eget boende (Verksamhetsklass 3A)

Förutsätter enskilda boenden kopplat till träffpunkt inom 1 km avstånd.

1. Brand- och utrymningslarm:
 - Varje lägenhet förses med nätanslutna brandvarnare.
2. Automatiskt vattensprinklerskydd vid särskild riskbild:
 - Fristående släckenheter. Omfattning och utformning utreds i varje enskilt fall i samråd med verksamheten.
3. Övriga kommentarer:
 - Spisvakt ska installeras i enligt gällande standard för Umeå kommun.

6.2 Passage och inbrott

6.2.1 Allmänt

Dom övergripande kraven är Boverkets byggregler (BBR), Arbetsmiljöverkets Författningssamling (AFS) beträffande personsäkerhet vid akuta faror tex utrymning vid brand eller annan fara.

Vid planeringen av kortläsarplacering arbeta i första hand arbeta med att avgränsa verksamhetsdörrar. Dock måste hänsyn tas till WC och RWC som kan tillhöra andra verksamhetsdelar.

6.2.2 Anpassad utformning

- Dörrar som ingår i skalskyddet till fastigheten förses med kodläsare med tastatur och display för larmstyrning samt magnetkontakter på samtliga dörrar.
- 179- beslag skall i största möjliga ersättas med nödöppningsknapp för utrymning där så är tillåtet. Då skall en öppnknapp monteras i direkt anslutning till trycke som skall vara belyst med växlande röd/grön LED belysning. Se UTC ACL800-PB för referensfunktioner.
- Tekniska utrymmen invändigt förses med kodläsare och dessa ska vara ständigt låsta.
- Dörrar till tvättrum samt fastighetsförråd installeras kodläsare.
- Miljörum (soprum) skall ha kodläsare samt porthållare
- Dörr till expedition installeras kortläsare med bistabil funktion.
- Dörrar som avses för utrymning larmas med dörrmagnet och låskolvindikering. Magneten kopplas till inbrottslarm och låskolvindikering till lokal summer och indikeringslampa. Finns elektrisk nödöppningsknapp kopplas även denna till summer och indikering.
- Dörrar som avgränsar avdelningen förses med smitlarm ansluts mot trygghetslarm
- Avdelningsdörrar skall öppnas utifrån utan nyckel/ kod men utpassage sker via kod på läsare, kort, nödöppningsknapp. Samtliga avdelningsdörrar förses med dörrautomatik med uppställningsfunktion med manuell brytare för nattuppställning.
- Avdelningskök ("halvdörrar") förses med vanligt vred på insidan samt vredkåpa typ Roca eller likvärdig.
- Medicinförråd larmas med magnet (magnet förbikopplas vid giltig passage) och IR- detektor som frånkopplas vid kort/ kod samt automatiskt tillkopplas efter 15min. Larmet skall gå till trygghetslarmet.
- Samtliga dörrar till kontor och personalutrymmen förses med kortläsare, generellt med bistabil funktion utom till omklädning och likvärdiga utrymmen där läsare alltid ska vara låsta.
- Vid huvudentré installeras porttelefon till trygghetslarm samt i varuintag till kökstelefon.
- Den akustiska larmsignalen skall kunna förbikopplas med en nyckelbrytare monterad.
- Samtliga dörrar i Vk 5A gräns skall utföras med funktion för återinträde.
- Trycken i kök skall vara med legering Addion, YTB-kod 03
- Övriga trycken skall vara med legering Prion, YTB-kod 01
- WC/RWC- behör skall vara av typ med paniknyckel

6.2.3 Anpassad utformning Äldre-, vård- och omsorgsboende (Verksamhetens system)

- Dörrar till lägenheter i boendekorridorer förses med kortläsare som styrs ifrån trygghetslarmet. Dessa skall vara med funktion som medger tillträde med transponder eller liknande utan att den boende behöver göra annat än att manövrera trycket.
- Dörrar till lägenheter skall kunna öppnas via en separat brytare som bryter spänning till låsen i aktuell avdelning.
- Medicinskåp, värdeskåp och badrumsskåp förses med kortläsare som behörighetsstyrs från trygghetslarmet.

6.2.4 Anpassad utformning Gruppboende

- Dörrar till lägenheter förses med mekaniska lås, vred insida och cylinder utsida.
- Entrésignal installeras i form av ringklockor i varje lägenhet med egen knapp vid entré. Samt skall det finnas en knapp som aktiverar ringklockor i personalrum, korridorer samt samvaro/kök.

6.2.5 Övriga boendeformer

- De övriga boendeformerna utreds från fall till fall. Se brandtekniska beskrivningen för vägledning.

6.3 Tillgänglighetssystem

6.3.1 Allmänt

Tillgängligheten till en byggnad samt även delar inom byggnaden måste beaktas. Detta innefattar även höjder och avstånd på öppningsbeslag och tillhörande utrustning. Se 1.1.3 Tillgänglighet.

6.3.2 Anpassad utformning

- Dörrar ska förses med branduppställningsmanget i brandcellsgräns istället för dörrautomatiker där så är möjligt.
- Dörrar uppställda på branduppställningsmagnet i larmgränsavdelande dörrar stängs vid påarmning
- Dörrstängare monteras endast på dörrar i brandcellsgräns och ytterdörrar. Det kan även vara aktuellt med Frisving på tillgängliga dörrar utan krav på frångänglighet i brandcellsgräns.
- På äldreboenden monteras dörrautomatik till gemensamma uteplatser på marknivå, till avdelningsbalkonger endast dörrstängare och porthållare.
- Till avdelningsdörrar, trapphusdörrar, entrédörrar och dörrar till samlingspunkter installeras dörrautomatik.
- Dörr till besökslägenhet förses med dörrautomatik.
- Frisving installeras på dörrar i brandcellsgräns mot lokaler för avfallshantering, tvättrum och rum för dekontaminator (spol- och sköljrum).
- Porthållare anordnas på dörrar i fasad till soprum och inlastning.

7 Tillfälligt boende

7.1 Brandskyddssystem

7.1.1 Allmänt

Kategorin avser lokaler avsedda för hotell, vandrarhem eller inackorderingshem. Brandteknisk verksamhetsklass Vk 4 avses.

7.1.2 Anpassad utformning

Generellt tillämpas gällande brandtekniska krav enligt BBR med följande anpassad(e) utformning(ar):

1. Brand- och utrymningslarm
 - Larmsignal från det automatiska brand- och utrymningslarmet ska överföras till Umeå Brandförsvär. Krav på överföring enligt SBF 110:X.

7.2 Passage och inbrott

7.2.1 Allmänt

Tillfälliga boenden utreds från fall till fall. Ingen generell anvisning är framtagen.

7.3 Tillgänglighetssystem

7.3.1 Allmänt

Tillfälliga boenden utreds från fall till fall. Ingen generell anvisning är framtagen

8 Idrottsanläggningar

8.1 Brandskyddssystem

8.1.1 Allmänt

Kategorin innefattar anläggningar för idrottsarenor, sporthallar och publikläktare. Normalt avses lokaler/uppehållsytor med de brandtekniska verksamhetsklasserna Vk 1, Vk 2A samt Vk 2B.

8.1.2 Anpassad utformning

Generellt tillämpas gällande brandtekniska krav enligt BBR med följande anpassad(e) utformning(ar):

1. Utrymningsplats
 - Inom verksamhetsklass 2B (Vk 2B) utförs kommunikationsutrustning för utrymningsplatser med talfunktion.
2. Brand- och utrymningslarm
 - Om ett automatiska brand- och utrymningslarmet tillämpas ska larmsignal överföras till Umeå Brandförsvär. Krav på överföring enligt SBF 110:X.

8.2 Passage och inbrott

8.2.1 Allmänt

Dom övergripande kraven är Boverkets byggregler (BBR), Arbetsmiljöverkets Författningssamling (AFS) beträffande personsäkerhet vid akuta faror tex utrymning vid brand eller annan fara.

Vid planeringen av placering av kodläsare så man i första hand arbeta med att avgränsa verksamhetsdörrar.

8.2.2 Anpassad utformning

- Dörrar som ingår i skalskyddet till fastigheten förses med kodläsare med tastatur och display för larmstyrning samt magnetkontakter på samtliga dörrar.
- 179- beslag skall i största möjliga ersättas med nödöppningsknapp för utrymning där så är tillåtet. Då skall en öppnknapp monteras i direkt anslutning till trycke som skall vara belyst med växlande röd/grön LED belysning. Se UTC ACL800-PB för referensfunktioner.
- Tekniska utrymmen invändigt förses med kodläsare och dessa ska vara ständigt låsta.
- Dörrar till omklädningsrum skall det installeras kortläsare från både korridor och hall.
- Redskapsförråd skall det installeras kortläsare för. En läsare kan styra flera förråd.
- Av-luckor förses med kortläsare. En läsare kan styra flera luckor.
- Miljörum (soprum) skall ha kodläsare samt porthållare
- Dörr till expedition installeras kortläsare med bistabil funktion.
- Dörrar som avses för utrymning larmas med dörrmagnet och låskolvindiering. Magneten kopplas till inbrottslarm och låskolvindiering till lokal summer och indikeringslampa. Finns elektrisk nödöppningsknapp kopplas även denna till summer och indiering.
- Den akustiska larmsignalen vid lastintag gymnastik skall kunna förbikopplas med en nyckelbrytare lokalt monterad.
- Trycken i kök skall vara med legering Addion, YTB-kod 03

- Övriga trycken skall vara med legering Prion, YTB-kod 01
- WC/RWC- behör skall vara av typ med paniknyckel

8.3 Tillgänglighetssystem

8.3.1 Allmänt

Tillgängligheten till en byggnad samt även delar inom byggnaden måste beaktas. Detta innefattar även höjder och avstånd på öppningsbeslag och tillhörande utrustning.

Se 1.1.3 Tillgänglighet

8.3.2 Anpassad utformning

- Dörrar ska förses med branduppställningsmagnet i brandcellsgräns istället för dörrautomatiker där så är möjligt.
- Dörrar uppställda på branduppställningsmagnet i larmgränsavdelande dörrar stängs vid påarmning
- Beakta eventuella vikväggar som kan begränsa tillgänglighet.
- Dörr till idrottshall samt omklädningsrum Herr/ Dam förses med dörrautomatik om dessa är i brandcellsgräns. Samtliga dörrar förses med dörrstängare till omklädning, varav 1st Herr respektive dam förses med dörrautomatik.
- Dörr till motionsrum förses med dörrautomatik oavsett om den är i brandcellsgräns eller ej.

9 Offentliga byggnader (ej idrottsanläggning)

9.1 Brandskyddssystem

9.1.1 Allmänt

Kategorin innefattar publika samlingslokaler, bibliotek, fritidsgårdar samt affärs- och servicelokaler. Normalt avses lokaler med de brandtekniska verksamhetsklasserna Vk 1, Vk 2A samt Vk 2B.

9.1.2 Anpassad utformning

Generellt tillämpas gällande brandtekniska krav enligt BBR med följande anpassad(e) utformning(ar):

1. Utrymningsplats
 - Inom verksamhetsklass 2B (Vk 2B) utförs kommunikationsutrustning för utrymningsplatser med talfunktion.
2. Brand- och utrymningslarm
 - Om ett automatiska brand- och utrymningslarmet tillämpas ska larmsignal överföras till Umeå Brandförsvär. Krav på överföring enligt SBF 110:X.

9.2 Passage och inbrott

9.2.1 Allmänt

Offentliga byggnader utreds från fall till fall. Ingen generell anvisning är framtagen.

9.3 Tillgänglighetssystem

9.3.1 Allmänt

Offentliga byggnader utreds från fall till fall. Ingen generell anvisning är framtagen